

WPŁYW SOCJALIZACJI RODZINNEJ NA UCZESTNICTWO W SPORCIE (na przykładzie zawodników AZS SGH Warszawa)

Wyniki badań poświęconych zagadnieniu socjalizacji wskazują, iż cechy osobowości społecznej jednostki, uznawane za podstawowe, formują się w okresie dzieciństwa i wczesnej młodości. Wraz z rozwojem psychiczno-społecznym człowieka i wkraczaniem w lata tzw. młodości pełnej dochodzi do ugruntowania i utrwalenia systemu wartości i norm oraz integracji poszczególnych składników osobowości w jednolitą strukturę. Socjalizacja to również ogół procesów nabywania pewnych dyspozycji psychicznych pod wpływem otaczającego środowiska i dostosowania się do życia społecznego. Umożliwia ona porozumiewanie się i działanie w jej ramach. Uczy jak się zachować, by osiągnąć cele życiowe¹.

Celem pracy jest próba ustalenia zależności przyczynowych pomiędzy rodzinną socjalizacją do sportu a uczestnictwem studentów i studentek Klubu Sportowego AZS SGH Warszawa w sporcie oraz dokonanie społecznej charakterystyki tegoż uczestnictwa.

Badaniami objęto grupę 100 osób (43 kobiety i 57 mężczyzn) znajdujących się w przedziale wiekowym od 18 do 34 lat, uprawiających takie dyscypliny jak: futsal, koszykówka, siatkówka, lekkoatletyka, podnoszenie ciężarów, pływanie, narciarstwo, snowboard, tenis i aerobik. Badani to reprezentanci klubu startujący w Akademickich Mistrzostwach Warszawy i Województwa Mazowieckiego oraz Akademickich Mistrzostwach Polski.

W badaniach posłużono się metodą sondażu diagnostycznego, a jako narzędzie badawcze wykorzystano kwestionariusz ankiety, który pozwolił uzyskać odpowiedzi na 30 skategoryzowanych pytań. W badaniach wykorzystano audytoryjną technikę zbierania danych empirycznych.

Teoretyczne ujęcia socjalizacji

Zygmunt Freud, lekarz i badacz, twórca psychoanalizy, czyli metody badawczej zajmującej się wyjaśnianiem mechanizmu i treści ludzkiego życia

¹ J. Szczepański (1965) *Elementarne pojęcia socjologii*. Warszawa, s. 96.

psychicznego, wskazywał na czynnik biologiczny jako wypadkową cech osobowości, uważając ją za genetycznie zaprogramowaną, jako dziedzictwo ludzkiego gatunku.

Według Freuda osobowość składa się z trzech elementów – *Id*, czyli popędów biologicznych, *ego*, czyli rzeczywistości i *superego*, czyli sumienia, a jej rozwój odbywa się na drodze kolejnych, biologicznie uwarunkowanych i powiązanych z wiekiem jednostki faz, nazwanych przez niego fazami rozwoju psychoseksualnego. Istotną rolę w jego poglądach stanowiło libido, czyli energia seksualna pochodząca z instynktu życia. Od jego umiejscowienia w poszczególnej części ciała uzależniał przejście do kolejnej fazy rozwoju, podkreślając również reakcję na jego umiejscowienie jako ważny czynnik rozwoju osobowości. Freud nie odrzucał wpływu doświadczeń społecznych i socjalizacji na rozwój, uważając je za ważne składowe, aczkolwiek pierwszeństwo zdecydowanie przypisywał czynnikom biologicznym.

Pogląd ten rozwinął Erik Erikson, psychoanalityk, który w większym stopniu uwzględnił wpływ czynników społecznych, uznając socjalizację za proces trwający przez całe życie i przypisując jej fundamentalną rolę w kształtowaniu się osobowości ludzkiej, a proces ten nazwał rozwojem psychospołecznym. W oparciu o osiągnięcia wiedzy socjologicznej i antropologicznej uzupełnił teorię freudowską o opisy dodatkowych faz w rozwoju dorosłych.

Teoria poznawcza Jeana Piageta, psychologa, biologa i epistemologa, oparta na procesie obserwacji jego własnych dzieci, zakłada cztery fazy rozwoju. Pierwszą jest faza sensomotoryczna, czyli doświadczanie świata przez dotyk i trwa od 12 do 18 miesiąca życia. Po niej następuje faza przedoperacyjna, gdzie rozwija się umiejętność posługiwania symbolami i rozróżniania rzeczywistości od fantazji, a ponadto występuje egocentryczne spojrzenie na świat i trwa ona od 18 miesiąca do ukończenia 7 roku życia. Kolejną fazą jest faza operacji konkretnych, czyli momentu pojawienia się umiejętności stosowania logiki i alternatywnych perspektyw, w którą dziecko wkracza między 7 a 11 rokiem życia. Czwartą i ostatnią fazę Jean Piaget nazwał fazą operacji formalnych, pojawiającą się powyżej 12 roku życia, w której młody człowiek zaczyna myśleć abstrakcyjnie. Teoria poznawcza zakładała, że wiek, z jakim człowiek osiąga poszczególne fazy, zależy w dużym stopniu od społeczeństwa, w którym się wychowuje, a więc od socjalizacji. Piaget stał na stanowisku, że kolejność faz jest ściśle zdeterminowana przez nasze dziedzictwo biologiczne, a co za tym idzie, jest uniwersalna i niezmienna.

George Herbert Mead, filozof społeczny, twórca teorii interakcjonizmu symbolicznego postrzegał środowisko jako zasadniczy element wyznaczający ludzkie działania. Uważał, iż osobowość zwana przez niego jaźnią, którą definiował jako „ja” i „mnie”, jest produktem interakcji między jednostką a społeczeństwem i wyrasta z doświadczenia społecznego. W przeciwieństwie do

Freuda i Piageta uznawał, że proces rozwoju jaźni (osobowości) nie podlega kolejnym, biologicznie uwarunkowanym i powiązanim z wiekiem fazom, natomiast ściśle koreluje z procesem socjalizacji w wyniku poszerzania się kręgów społecznych i doświadczeń. Uznając komunikację symboliczną za podstawę rozwoju, wyróżnił dwa okresy rozwoju osobowości, pojawiające się przed i po efektywnym wykorzystaniu języka. Okres pierwszy nazwał okresem przedwerbalnym, gdzie dziecko, nieposiadające jeszcze umiejętności mowy, przejawia elementarne interakcje z innymi ludźmi oraz nie potrafi rozróżnić między tym, co jest jaźnią, a co nią nie jest. Porozumiewanie się zachodzi na drodze interpretacji zachowania dziecka przez innych i nadawaniu mu nazwy za pomocą symboli werbalnych. W momencie, gdy dziecko stanie się kompetentne w zakresie zdolności rozumienia i korzystania z komunikacji symbolicznej, czyli języka i gestów, zyskuje możliwość aktywnego wpływu na swój rozwój, poprzez poszerzenie interakcji społecznych. Okres ten Mead nazwał okresem werbalnym i wyróżnił w nim trzy podstawowe etapy interakcyjne, a mianowicie zabawę, gdzie dzieci dowiadują się o istnieniu ról społecznych i próbują je odgrywać, grę zorganizowaną, gdzie zaczynają rozumieć znaczenie tych ról w perspektywie swojej i innych oraz uogólnionego innego, gdzie potrafią spojrzeć na swoje działania z punktu widzenia wspólnoty wyznaczającej standardy pewnych zachowań, które dziecko rozumie, uznaje za właściwe i się do nich stosuje. Po osiągnięciu tego poziomu, człowiek jest gotowy do życia w społeczeństwie, zna normy i wartości uważane za właściwe, potrafi zinterpretować i ocenić we właściwy sposób wpływ rodziny i najbliższego otoczenia, nazwanych przez Meada konkretnymi innymi.

Jak widać z przywołanych perspektyw teoretycznych, socjalizacja jest procesem towarzyszącym człowiekowi przez całe życie, począwszy od jego narodzin, aż do osiągnięcia dojrzałości i wkroczenia w dorosłość.

Rodzina jako instytucja socjalizacji pierwotnej

Socjalizacja to wielostronny proces poznawania i przyswajania rzeczywistości, dzięki któremu człowiek, istota biologiczna, staje się istotą społeczną, reprezentantem określonej kultury. Kształtuje swoją osobowość i określa własną tożsamość. Uczy się odgrywać zadane mu role. Socjalizacja trwa przez całe życie, jednak nie zawsze przebiega tak samo. Wyróżnia się dwa jej podstawowe rodzaje – socjalizację pierwotną i wtórną.

Socjalizacja pierwotna zachodzi w tzw. grupie pierwotnej rozumianej jako pierwsze osoby, wśród których młoda, nieprzystosowana do życia w społeczeństwie jednostka wychowuje się i na co dzień przebywa. Grupa ta charakteryzuje się silnym emocjonalnym oddziaływaniem jej członków na siebie wzajemnie. Za najważniejszą i podstawową grupę społeczną, odpowiedzialną za wdrażanie dziecka do życia w zbiorowości, uznaje się rodzinę, nazywa-

jąc ją często główną instytucją socjalizacji. Poprzez rodzinę społeczeństwo utrzymuje ciągłość swojego dziedzictwa kulturowego i społecznego². W niej dzieci przychodzą na świat, stąd stanowi ona grupę pierwotną w rozumieniu biologicznym, a jednocześnie jest podstawowym podłożem rozwoju społeczno-kulturowego poprzez bycie najważniejszym środowiskiem ich życia i rozwoju³. Rodzina ma charakter wspólnoty poprzez panujący w niej szczególny typ emocjonalnych kontaktów, mających ogromne znaczenie dla jednostki, co uwidacznia się zarówno w sferze materialnej jak i duchowej. Poszczególne jednostki nie tracąc swoich odrębności, noszą wspólne nazwisko, zajmują wspólną przestrzeń, wspólnie użytkują przedmioty, mają wspólny majątek i wspólne cechy duchowe⁴. Można rzec, iż rodzina jest również instytucją społeczną, bo jest zbudowana na związku małżeńskim, jest jednostką prawną, społeczną i gospodarczą, funkcjonującą na podstawie określonych norm społecznych. Zakładanie rodzin zaobserwować można na całej długości i szerokości kuli ziemskiej, zarówno w społeczeństwach rozwiniętych, jak i prymitywnych plemionach odciętych od cywilizacji.

Rodzina ma szeroki wpływ na niemalże wszystkie aspekty życia społecznego. W ujęciu J. Szczepańskiego pełni ona następujące funkcje:

- zapewnia utrzymanie ciągłości biologicznej społeczeństwa, zaspokaja potrzeby seksualne i dążności rodzicielskie, reguluje w określony sposób stosunki pokrewieństwa i dziedziczenia, zapewnia biologiczne utrzymanie (wyżywienie, ubranie, mieszkanie), utrzymuje ciągłość kulturalną społeczeństwa przez przekazywanie dziedzictwa kulturalnego następnym pokoleniom, dokonuje socjalizacji młodego pokolenia, tj. wprowadza je w normy życia zbiorowego i mechanizm konformizmu życia społecznego, nadaje pozycję społeczną swoim dzieciom, jest często czynnikiem decydującym o karierze życiowej i zawodowej dziecka, zapewnia jednostkom zaspokojenie potrzeb emocjonalnych, potrzeb intymnego współżycia, daje poczucie bezpieczeństwa, zapewnia równowagę emocjonalną, zapobiega dezintegracji osobowej, spełnia istotną rolę w kontroli swych członków, zwłaszcza młodego pokolenia i zapobiega zachowaniu odbiegającemu od norm życia społecznego⁵.

Dziecko poprzez naśladownictwo i interakcje ze swoimi rodzicami lub opiekunami oraz rodzeństwem poznaje język i podstawowe wzory zachowań, które będą później stanowiły podstawę jego dalszej edukacji. Można

2 N. Goodman (1997) *Wstęp do socjologii*. Poznań, s. 189.

3 L. Dyczewski (1994) *Rodzina, społeczeństwo, państwo*. Lublin, s. 13.

4 Z. Dziubiński (2011) *Socjalizacja do kultury fizycznej* [w:] Z. Dziubiński, Z. Krawczyk (red.) *Socjologia kultury fizycznej*. Warszawa, s. 199-215.

5 J. Szczepański, *op. cit.*, s. 164-166.

powiedzieć, że rodzina to niemalże cały świat społeczny dla niemowlęcia i dziecka, główna arena nabywanych przez nie doświadczeń, pióro, które nanosi fundamentalne informacje i zachowania na białej, niezapisanej kartce, jaką jest osobowość. Zapewnia dziecku tworzenie tożsamości społecznej na gruncie rasowym, religijnym, klasowym i płciowym. Przyszłe życie, na które składać się będzie wykształcenie, wykonywany zawód i zainteresowania, w dużej mierze uwarunkowane jest wartościami i wzorami zachowań nabytymi poprzez proces socjalizacji pierwotnej zachodzącej w domu rodzinnym. Wartości i wzory te zwane są przez socjologów jądrem osobowości, a ich nieprzestrzeganie prowadzi do wyrzutów sumienia. Rodzice są dla dziecka źródłem wszelkiego bezpieczeństwa i autorytetem, na którym opierają swoje postępowanie. Odgrywają oni zasadniczą rolę w kształtowaniu określonych postaw u dzieci, poprzez – jak uważa S. Mika – środki wychowawcze, co powoduje, że niejednokrotnie postawy dzieci są podobne do postaw rodziców. Ta łatwość kształtowania postaw i ich trwałość związana jest z dużą zależnością dziecka od rodziców⁶. Słuszność tego twierdzenia potwierdzają liczne badania empiryczne, przeprowadzone między innymi przez S. Nowaka, który empirycznie potwierdził, że w 80% postawy dzieci są identyczne z postawami ich rodziców. Nowak wykazał ponadto, że istnieje duża trwałość postaw ukształtowanych w dzieciństwie pod wpływem oddziaływania rodziny⁷. M. Kohn z kolei wykazał, że interakcja rodzic-dziecko różni się w zależności od konkretnej klasy społecznej, co bezpośrednio wynika między innymi z faktu przekazywania przez rodziców różnych wartości dziecku wychowywanemu w różnych klasach społecznych⁸.

Socjalizacja do kultury fizycznej

W ramach procesu socjalizacji pierwotnej, zachodzącej na gruncie rodzinnym, toczy się jednocześnie proces socjalizacji pierwotnej do kultury fizycznej, którą, zgodnie z definicją Z. Krawczyka, rozumieć będziemy „jako względnie zintegrowany i utrwalony system zachowań w dziedzinie dbałości o rozwój fizyczny, sprawność ruchową, zdrowie, urodę, cielesną doskonałość i ekspresję człowieka, przebiegających według przyjętych w danej zbiorowości wzorów, a także rezultaty owych zachowań”⁹. Zawiera on w sobie wymienione wyżej cechy, a jego efekty często rozciągają się na całe życie człowieka. Zgodnie z ustaleniami Z. Dziubińskiego, w tym okresie, w sposób niejako na-

6 S. Mika (1981) *Psychologia społeczna*. Warszawa, s. 186.

7 S. Nowak (1973) *Teorie postaw*. Warszawa.

8 M.L. Kohn (1963) *Social Class and Parent-Child Relationships: An interpretation*. „American Journal of Sociology” t. 68, s. 471-480.

9 Z. Krawczyk (2011) *Teoretyczne orientacje w socjologii kultury fizycznej* [w:] Z. Dziubiński, Z. Krawczyk (red.), *op. cit.*, s. 40.

turalny, w grupie pierwotnej, którą jest rodzina, przekazywane i jednocześnie internalizowane są idee, wzory, wartości i postawy względem kultury fizycznej, tworzą się fundamenty osobowości człowieka w odniesieniu do kultury fizycznej¹⁰. P. Berger i T. Luckmann uważają, że kultura fizyczna przyswojona w procesie socjalizacji pierwotnej jest o wiele lepiej ugruntowana w strukturze osobowości niż kultura fizyczna zinternalizowana w procesie socjalizacji wtórnej¹¹.

Dzisiaj kultura fizyczna jest inna niż w przeszłości, ale niezależnie od tego faktu, jest ona codziennie przekazywana. Wszyscy członkowie społeczeństwa, a zwłaszcza jego młodzi uczestnicy, uczą się jej nieustannie bez względu na płeć, wiek, pozycję społeczną i pełnione role, potrzeby i możliwości w zakresie zdrowia i sprawności fizycznej. Jest ona wycinkiem rzeczywistości, na którym toczy się proces fizycznego wychowania¹². To uczenie się kultury fizycznej nazwiemy socjalizacją do kultury. Każdy pojedynczy członek społeczeństwa prezentuje określony poziom kultury fizycznej i każdy, w mniejszym czy większym stopniu, w niej uczestniczy. Posiada on także określoną na jej temat wiedzę, zna jej praktyczne zastosowanie, nabywa pewnych umiejętności, zna jej obowiązujące ideały, wzory i wartości.

Poziom i stopień uczestnictwa w kulturze fizycznej rodziców wpływa znacząco na bycie jej beneficjentami w przyszłości przez ich dzieci. Gdy w socjalizacji pierwotnej na gruncie grupy pierwotnej owa kultura zajmuje ważne miejsce w życiu dorosłych przedstawicieli rodziny, to jest wielce prawdopodobne, że uczestnictwo w niej zostanie zinternalizowane przez potomstwo. Człowiek nie rodzi się sportowcem, ale staje się nim z własnego wyboru, niezradko kontynuując rodzinne wzorce i tradycje. Idąc tym tropem, przytoczyć można słowa B. Szackiej, iż ten właśnie proces nabywania przez człowieka różnorodnych kompetencji społecznych i kulturowych, w tym także kompetencji odnośnie kultury fizycznej, nazywamy socjalizacją¹³. Kultura fizyczna zatem może być rozumiana jako swoisty rezerwuar ideałów, wzorów, symboli, wartości i zachowań, z którego jednostka czerpie na różnych etapach swego rozwoju¹⁴.

W toku przyswajania kultury fizycznej przez młodego człowieka zachodzi proces formowania się osobowości, polegający na internalizacji treści tej dziedziny kultury. Uznanie tych elementów za własne powoduje, że jednostka odznacza się określoną postawą wobec kultury fizycznej, przejawiającą się poprzez określone motywacje, poglądy i gotowość do pewnych specyficznych zachowań. Jednak, według Z. Dziubińskiego, w życiu społecznym nie tyl-

10 Z. Dziubiński, *op. cit.*, s. 199-215.

11 P. Berger, T. Luckmann (1983) *Spoleczne tworzenie rzeczywistości*. Warszawa.

12 M. Demel, A. Skład (1970) *Teoria wychowania fizycznego*. Warszawa, s. 13.

13 B. Szacka (2003) *Wprowadzenie do socjologii*. Warszawa.

14 Z. Dziubiński, *op. cit.*, s. 199-215.

ko chodzi o postawy, ale przede wszystkim o zachowania, eksternalizację, tj. przejawianie zinternalizowanych treści kultury fizycznej w praktyce społecznej¹⁵. Stopień ich przejawiania zależy będzie od aprobaty lub dezaprobaty społeczeństwa, w tym rodziny. I tak, jeżeli rodzina wyrazi aprobatę do sportowych zainteresowań dziecka, wtedy mają one szansę na kontynuację w dorosłym życiu, natomiast gdy spotkają się z dezaprobatą, zainteresowania kulturą fizyczną mogą szybko wygasnąć na rzecz innych, powszechnie występujących i akceptowanych w środowisku młodego człowieka.

To od grup pierwotnych w największym stopniu zależy proces socjalizacji do kultury fizycznej. Szczególnie zaś rodziny, będącej główną instytucją socjalizacyjną i spełniającą fundamentalną rolę w nabywaniu przez dzieci umiejętności, wiedzy, kompetencji i zachowań z zakresu kultury fizycznej.

Wpływ rodzinnej socjalizacji na uczestnictwo w sporcie oraz jej charakterystyka

Zebrane dane empiryczne za pomocą kwestionariusza ankiety wykazały, iż 79% badanych było zachęcanych do uprawiania sportu przez swoją rodzinę. Zaledwie dwie osoby odpowiedziały, że rodzina zniechęcała do uprawiania sportu, natomiast 19% ankietowanych stwierdziło, że nie miała ona żadnego wpływu. Kolejne 61 osób uznało, że rodzina była najważniejszą grupą społeczną, mającą wpływ na rozpoczęcie uprawiania sportu, przy 22 odpowiedziach wskazujących na znajomych i rówieśników oraz 14 sugerujących, iż jest to decyzja samodzielna. W 93% odpowiedzi wskazano na wspieranie zainteresowań sportowych, przy czym w 81 przypadkach właśnie przez rodzinę, 58 przez znajomych i rówieśników, 46 przez samego siebie, 35 przez członków klubu sportowego, do którego badani należą oraz w 9 przypadkach przez kogoś innego, najczęściej osobami tymi były sympatie zawodników.

Badani w większości pochodzili z usportowionych rodzin. Na pytanie, czy w ich rodzinie uprawia się sport, 83% odpowiedziało, że tak. Najczęściej uprawia go rodzeństwo (47 wskazań) i ojciec (44 wskazania), przynajmniej raz w tygodniu (91 wskazań). U dalszej rodziny badanych zaobserwowano mniejsze zainteresowanie aktywnością sportową, gdyż u ponad połowy (52%) ankietowanych zawodników jej przedstawiciel uprawia sport, robiąc to rzadziej niż najbliższa rodzina, bo zaledwie w 44 przypadkach trenując raz w tygodniu.

Znakomita większość zawodników (98%) trenuje przynajmniej dwa razy w tygodniu, a równocześnie 76% spośród nich uważa, że kiedyś miała możliwość trenowania częściej (76%), zaś 35 osób nie jest zadowolonych z ilości czasu poświęcanego na sport i pragnęłyby mieć go nieco więcej.

15 *Op. cit.*

U 61 ankietowanych występują bariery utrudniające im trening sportowy, a najczęściej wymienianymi są wspomniany wyżej brak czasu (55 odpowiedzi) oraz czynniki ekonomiczne (21) i zdrowotne. Mimo występujących barier, wszyscy uczestnicy badania zadeklarowali kontynuowanie uprawiania sportu w najbliższych latach.

Spośród badanych zawodników 77% uznało uprawianie sportu za rzecz prestiżową, argumentując to między innymi możliwością rozwoju własnej osobowości i „wyróżnienia się w tłumie” oraz możliwością poznania ciekawych osób. Ostatni argument potwierdza fakt, iż 79% spotyka się z członkami swojego klubu w czasie wolnym.

Zawodnicy lubią współzawodnictwo, które jest integralną częścią procesu szkolenia, a 96% z nich regularnie bierze udział w zawodach sportowych. Jako członkowie klubu sportowego w znacznej większości uczestniczyli w obozach sportowych (94%).

Jednym z najważniejszych powodów, dla których ankietowani podejmują trening sportowy, jest możliwość poprawy zdrowia (76 odpowiedzi). Jednakże najczęstszą wskazaną przyczyną uprawiania przez nich sportu jest fakt, iż stał się on dla nich rodzajem hobby. 46 respondentów zadeklarowało ponadto, że w ten sposób relaksuje się. Wytrwałość, ambicja, silna wola, odpowiedzialność, cierpliwość i punktualność oraz umiejętność współpracowania w grupie to cechy charakteru, które według opinii badanych rozwinęły się u nich dzięki wieloletniemu czynnemu uprawianiu sportu.

Podsumowanie

Przedstawione wyżej dane empiryczne dosyć jednoznacznie wskazują, jak ważnym czynnikiem oddziałującym na uczestnictwo w kulturze fizycznej jest socjalizacja pierwotna zachodząca w domu rodzinnym. Rodzice są pierwszymi i często najważniejszymi, nawet po osiągnięciu dorosłości, autorytetami dla respondentów. Nic więc dziwnego, że badani, czyli zawodnicy Klubu Sportowego AZS SGH Warszawa, tak aktywnie spędzają swój czas wolny, systematycznie trenując i rywalizując w zawodach, a często traktują to jako własne hobby, skoro zazwyczaj pochodzą z usportowionych rodzin, gdzie najczęściej ojciec lub rodzeństwo uprawiało sport i w których byli gorąco zachęceni do jego uprawiania.

Ponad połowa osób uczestniczących w badaniu jasno i precyzyjnie wskazała, że rodzina, była najważniejszą instytucją socjalizacyjną mającą wpływ na rozpoczęcie ich własnej przygody sportowej. Wyniki te potwierdzają, iż wzorce zachowań nabyte w dzieciństwie są obecne na kolejnym etapie życia, jakim jest czas studiów. W tym przypadku chodzi przede wszystkim o fundamenty osobowości człowieka wobec aktywności sportowej. Dzięki takiemu, a nie innemu wychowaniu poprzez i do sportu, badani postrzegają uczest-

nictwo w nim jako ważny element życia społecznego, a przeszło trzy czwarte uważa je za prestiżowe, argumentując to, między innymi, postrzeganiem sportowców jako ludzi atrakcyjnych, „wyróżniających się z tłumu”, mających większą pewność siebie, będących idolami dla dzieci i młodzieży oraz symbolami seksu dla dorosłych. Atrybuty te, w opinii respondentów, są atrakcyjne i pożądane przez społeczeństwo.

Zawodnicy w większości trenują przynajmniej dwa razy w tygodniu, w zależności od specyfiki uprawianej dyscypliny. Z uzyskanych danych wynika, że wcześniej robili to znacznie częściej, a ponad jedna trzecia jest niezadowolona z czasu, jaki poświęca na uprawianie sportu, uważając, że ma go zdecydowanie za mało. Sport, mimo że jest postrzegany przez nich za ważną część ich życia, w większości przypadków nie jest źródłem utrzymania, a jedynie formą nieustannego sprawdzania możliwości własnego ciała i umysłu.

Niemniej jednak wszyscy ankietowani zgodnie zadeklarowali chęć dalszej aktywności sportowej, co jest kolejnym argumentem potwierdzającym siłę socjalizacji pierwotnej w kształtowaniu postawy pro-sportowej, mimo pojawiania się na ich drodze utrudnień w postaci barier ekonomicznych, czasowych i zdrowotnych. Eksternalizacja treści kultury fizycznej w praktyce społecznej nie miałaby szans, gdyby nie wsparcie zainteresowań owymi treściami przez rodzinę.

Sport stał się dla zawodników, tak jak dla członków ich rodzin, sposobem na życie, rodzajem hobby, formą relaksowania się i spędzania wolnego czasu, a także czynnikiem likwidującym stres. Badani podtrzymują wzory przekazane im w dzieciństwie i postrzegają sport jako istotny czynnik profilaktyczny w ochronie zdrowia. Można powiedzieć, że mamy tu do czynienia ze zjawiskiem zinternalizowania pewnych cech kultury fizycznej, nabytych w latach młodości za pośrednictwem najbliższych i przejawianiem ich jako własnej postawy wobec kultury fizycznej, charakteryzującej się określonymi motywacjami, poglądami i gotowością do pewnych specyficznych zachowań.

Wytrwałość, ambicja, silna wola, odpowiedzialność, cierpliwość i punktualność oraz umiejętność współpracowania w grupie to cechy charakteru, które, zdaniem respondentów, uzyskali przez uprawianie sportu. Ankietowani cenią uprawianie sportu nie tylko ze względu na możliwość doskonalenia potencji fizycznych i zdrowotnych, ale także społecznych, kulturowych i mentalnych.

Na podstawie danych empirycznych uzyskanych z badań na zawodnikach Klubu Sportowego AZS SGH Warszawa, można skonstatować, że socjalizacja rodzinna odegrała podstawową rolę w przygotowaniu respondentów do uczestnictwa w kulturze fizycznej. Bez zachęcania do sportu i wspierania tychże zainteresowań przez rodzinę, być może nie byłiby uczestnikami interesującej nas dziedziny życia, jaką jest kultura fizyczna.